

ב) בעיה שניה שיש למצוא לה פתרון: כיום פטורה דירת יחיד ממס, אם גודלה נופל מ-70 מ"ר ואילו דירה מעל 70 מ"ר משלמת 50% לערך ממס השבח הרגיל. אנחנו חושבים שצריך לעבור לשיטה של מיסוי לפי ערך הדירה ולא לפי גודלה. כלומר, יש לקבוע תקרה אשר במקרה שערך הדירה אינו עולה עליה היא נחשבת כפטורה ממס. אינני רוצה להיכנס לבעיה אם יש לקבוע גיבוי דומה לזה הנהוג במס רכוש, אך השיטה הקיימת, לפיה דירה עד 70 מ"ר פטורה ממס — אינה מעשית ואף אינה צודקת. נדמה לי גם שאין היא מבטאת את כוונת המחוקק. הכוונה היתה לפטור ממס דירות צנועות, אך גודל במטרים מרובעים אינו אמת-מידה נכונה לסטנדרט של הדירה. שהרי יכולה להיות דירה שגודלה נטו 70 מ"ר אך שוייה הוא 200 אלף ל"י, ומאידך — יכולה להיות דירה אחרת גדולה יותר אך שוייה אינו עולה על 100 אלף ל"י או אף פחות מזה. סטנדרט צנוע של דירה צריך להתבטא בשווי. כך נדמה לי. אבל אני חוזר ומדגיש שאלו הן מחשבות בלבד, שאותן אנו רוצים להביא לפורום מתאים ומוסמך על מנת לדון בהן ולהחליט.

האגרה על העברת מקרקעין

ועוד נושא המתייחס לאגרה על העברת מקרקעין. לפי חוק מס שבח כל מי שאיננו רושם בספרי האחווה את הנכס חייב לשלם את האגרה על ההעברה בצורת „תוספת מס“. מכיון שיש אחוז גדול מאד של עסקות שאינן נרשמות בטאבו, יוצא שהאגרה הזאת — שלמעשה אינה בגדר איגרת שרות גרידא, אלא היא מהווה מס בשיעור 4.5% — מתפצל בין שתי רשויות: חלק משלמים בטאבו וחלק באגף מס רכוש. הקושי נעוץ בכך שכל אחד בוחר לו את המקום המתאים והזמן הנוח לו. כיוון שבטאבו משלמים לפי תאריך הרישום ואילו במס רכוש משלמים לפי תאריך העיסקה, הרי קיימת כאן התרוצצות מבחינה מינהלית ונוצרים אבסורדים. לדעת יש לקבוע נוהל אחיד. ההצעה הנראית לנו היא שאדם מצהיר תוך 30 יום על העיסקה ומשלם את מס השבח, בעוד שהקונה משלם את תוספת המס, מבלי להתחשב בכך מתי הוא רושם את הנכס.

קיימת בעיה נוספת: בדירה חדשה משלמים כיום אגרה רק על הקרקע, בעוד שבדירה ישנה משלמים אגרה על ערך הדירה כולה. פירוש הדבר שאם שני אנשים קונים נכס במאה אלף לירות כל אחד, אלא שזה קנה דירה חדשה וזה ישנה, משלם השני אגרה גדולה פי שלושה מהראשון. דבר זה אינו צודק ויש לבטלו. הדברים שאמרתי לכם היום הם בגדר הצעות ורעיונות, שכוונתם להצביע על הקשיים של הנושא מבלי להיכנס לפרטים של הבעיות.

ח"כ א. גולדשטיין

מדיניות כוללת

או מדיניות פיסקאלית גרידא

סימפוזיון

מטרתו של סימפוזיון זה היא לדון בעקרונות של מדיניות המיסוי על קרקעות פנויות. לא הבעיות הפיסקאליות הן העומדות במרכז התעניינותנו. מטרתנו היא להתוות דרכים למדיניות שתבטיח כי מחירי הקרקע העירונית שעליה ניבנות הדירות יהיו נמוכים ככל האפשר, וכי משקל הקרקע במחיר הדירה לא יהיה גבוה מדי. מדובר גם במדיניות שתמנע

התעשרות מעטים על חשבון הרבים. ד"ר ת. דהין ערך מחקר, סייר בארצות רבות ואסף חומר; וכאשר עברתי על החומר הזה נוכחתי לדעת, כי בארצות חוץ לא מעטות קיימת מדיניות ברורה — מדיניות המכוונת להשיג את המטרות אשר צוייננו על ידי ואילו אצלנו שמים עדיין את הדגש על הבעיה הפיסיקאלית. התוצאה מכך היא ריבוי עיוותים ללא הצדקה. דוגמה לעיוות כזה היא העובדה כי בזמן שהעיריות גבו מס רכוש, היה המס בתל-אביב גמור יותר מאשר בחיפה, וזאת על אף שמחירי הקרקע בתל-אביב גבוהים הרבה יותר מאשר בחיפה. ניתן להצביע על עיוותים נוספים רבים בתחום זה.

מר שטאוב דיבר על הצעת חוק חדש לגבי מס רכוש. חוק זה מנהיג תקונים שונים בנוהגי מס רכוש ומבטל כמה עיוותים בתחום זה; אך התקלה נעוצה בכך שהחוק החדש יוצר עיוותים חדשים. מר שטאוב לא התעלם אמנם מהעיוותים בתחומים השונים של המיסוי על מקרקעין, כמו הבעיה של מס השבח הנגבה מדירת יחיד: הרי היחיד המוכר את דירתו צריך לקנות דירה אחרת במקומה. האם יש הצדקה להגדלת המס על דירת היחיד, אשה לפני חמש שנים שוויה היה 40 אלף ל"י ואילו כיום שווייה 200 אלף ל"י? האם כתוצאה מעליה, זו במחיר גדלה רווחתו של בעל הדירה? הרי הוא ממשיך לגור באותה דירה עצמה. ואותו דבר מתייחס לחוק החדש לגבי מטעים. האם הפרדס ברחובות מכניס יותר מאשר פרדס בעמק הירדן? מהי אפוא ההצדקה לכך שברחובות יוטל מס לפי ערך הקרקע בעוד שבבעמק הירדן יראו בפרדס נכס חקלאי וישלמו עליו מס זעום ביותר. הרי בצורה זו נגיע לכך שהמס על מטע באזור עירוני יהיה גדול כפליים ויותר מכל ההכנסה שמקורה במטע.

אינני רוצה להרחיב את היריעה. בקשתי היא רק שכל מי שירצה, ידבר ויתוכח יראה לפניו דבר אחד: בעיה של מדיניות כוללת ולא רק בעיה פיסקאלית גרידא. אני כשלעצמי חושב שיש להרחיב את בסיס המס במדינת ישראל, וע"י כך להוריד את שיעורי המס הקיימים, אבל אני חושש לומר דברים אלה בפומבי, אני יודע שאם אומר זאת, ואף אבוא הצעות, ישתמשו בהצעות שלי, אך לא ברור אם אמנם יקטינו את שיעורי המס הקיימים. דבר דומה בלט גם לגבי המסכנות של ועדת אשר. כאשר הועדה המליצה על הרחבה — הגשימו זאת מיד, אך כשועדת אשר הציעה להקטין את שיעורי המס בתחומים מסויימים — הצעות אלו לא הגשמו עדיין.

ד"ר ת. דהין-דרבין

ההשלכות הכלכליות

של שיטת המיסוי הנוכחית

סימפוזיון

יש הטוענים כי מס ומחלה הם תופעות בלתי נעילות אבל בלתי נמנעות. חברה מאורגנת וקוקה לשרותים, היא גם וקוקה למסים על-מנת להבטיח את השרותים החיוניים לאזרחים. החברה נאלצת לגבות מסים כדי שתוכל להתקיים כחברה מאורגנת. אבל למסים יש מטרות מסויימות ויעילותם נבחנת במידת השגתן של מטרות אלו. הכלכלן המפורסם קולין קלארק, שהתחיל את הקריירה שלו כשמאי באוסטרליה, קובע שלוש אמות-מידה עיקריות למסים: צדק חברתי, יעילות כלכלית ומעשית אדמיניסטרטיבית. יעילותו